

Z CARLOS RUIZ
ZAFÓN

Orașul de abur

Traducere din limba spaniolă
și note de Emanuela Stoleriu

POLIROM
2025

Cuprins

<i>Nota editorului spaniol</i>	7
Blanca și despărțirea.	9
Fără nume.	31
O domnișoară din Barcelona	41
Trandafirul de foc	65
Principele Parnasului	83
Legendă de Crăciun.	139
Alicia, în zori	147
Oameni cenușii	155
Femeia de abur	179
Gaudí în Manhattan	185
Apocalipsa în două minute	199
<i>Bibliografie</i>	205

Barcelona, 1569

Erau vremuri de legendă, când istoria nu avea alt artificiu în afară de memoria lucrurilor niciodată întâmplare, iar viața nu aspira la alte visuri decât cele trecătoare. În acele vremuri, poeții ucenici purtau fier la brâu și călăreau fără conștiință și fără țintă, visând versuri cu lama otrăvită. Barcelona era pe atunci un oraș-fortăreață legănat în poala unui amfiteatru muntos, cutreierat de bandiți, care se ascundea în spatele unei mări de culoarea vinului, brăzdată de lumină și de pirați. La porțile sale erau spânzurați tâlhari și oameni fără de lege ca să se alunge pofta după lucrul altuia, iar între zidurile ce amenințau să se dărâme, negustori, înțelepți, curteni și hidalgo¹ de toate condițiile și vasalitățile se întreceau în slujba unui labirint de conspirații, bani și alchimii a căror faimă atingea orizonturile și aspirațiile lumii cunoscute și ale lumii visate. Acolo, se spunea, își vărsaseră sângele regi și sfinți, cuvintele și cunoașterea își găseau adăpost, iar cu o monedă în mână și o minciună pe buze orice aventurier putea să sărute gloria, să

---

1. Titlu purtat, în Evul Mediu, de unii nobili spanioli (n.r.).

se culce cu moartea și să se trezească bine-cuvântat între turnurile de veghe și catedrale pentru a-și face un nume și avere.

Într-un asemenea loc ce nu a existat vreodată și al cărui nume era condamnat să și-l amintească în fiecare zi a vieții lui a sosit, în noaptea de Sfântul Ioan, un tânăr hidalgo dintre cei cu pană și spadă, călare pe o mârtoagă înfometată, care abia se mai ținea pe picioare după atâtea zile de galop. Îi ducea în spate pe Miguel de Cervantes Saavedra, pe atunci dezmoștenit, originar de niciunde și de pretutindeni, și pe o tânără despre care s-ar fi zis că a coborât de pe pânzele marilor maestri. Și s-ar fi zis bine, fiindcă mai târziu s-a aflat că fata se numea Francesca di Parma și văzuse lumina zilei în Orașul Etern¹ cu doar nouăsprezece primăveri în urmă.

Soarta a vrut ca, la sfârșitul galopului său eroic, mârtoaga să se prăbușească cu botul plin de spume la câțiva pași de porțile

---

1. De-a lungul istoriei, mai multe orașe au fost supranumite „Orașul Etern“, dar Roma este prima și singura care a păstrat această denumire vreme de peste două milenii. Meritul este al lui Albius Tibullus (55-19 î.H.), un poet elegiac latin care, în a doua sa carte de elegii, își imaginează o perioadă foarte îndepărtată și scrie: „Romulus Aeternae nondum formaverat Urbis moenia“ („Nici Romulus nu construisese încă zidurile Orașului Etern“) (n.r.).

Barcelonei, iar amanții, căci asta erau, să meargă pe plajă sub cerul plin de stele până la zidurile orașului și, la vederea fumului care se înălța spre cer din miile de hornuri, vopsind noaptea cu aramă lichidă, să hotărască să caute adăpost și refugiu în acel loc ce semăna cu un palat al tenebrelor ridicat chiar deasupra fierăriei lui Vulcan.

În cuvinte asemănătoare, dar mai puțin înflorite, i-a fost relatat episodul sosirii lui *don Miguel de Cervantes* și a iubitei sale la Barcelona notabilului făuritor de cărți, *don Antoni de Sempere*, cu atelierul și domiciliul în apropiere de poarta Santa Ana, de către un băiat șchiop, de origine umilă, cu nasul mare și imaginație vie, pe nume Sancho Fermín de la Torre, care, dându-și seama ce voiau cei doi, se oferise să le fie călăuză în schimbul câtorva monede. Așa au găsit ei un pat și mâncare într-un han lugubru și alambicat ca un trunchi scorburos. Și așa, datorită calităților lui Sancho și fără știrea destinului, făuritorul de cărți a făcut cunoștință cu tânărul Cervantes, de care avea să-l lege o prietenie profundă până la sfârșitul zilelor sale.

Cărturarii știu puține despre împrejurările care au precedat sosirea lui Miguel de Cervantes la Barcelona. Inițiații în aceste chestiuni spun că, înainte de acel moment, în viața lui Cervantes au existat multe lipsuri și nenorociri și că multe altele – de la

bătălii până la condamnări pe nedrept și închisoare sau posibila pierdere a unei mâini în luptă – îl așteptau până să se poată bucura de puținii ani de pace care-i mai rămăseseră. După cum a putut conchide îngâmfatul Sancho, oricare ar fi fost ițele destinului ce îl aduseseră până acolo, îl pândeau o mare rușine și o nenorocire și mai mare.

Sancho, amator de povești de dragoste și de autosacramentale¹ cu morală, a ajuns la concluzia că o asemenea intrigă trebuia să aibă în centru prezența acelei tinere de o frumusețe supranaturală pe nume Francesca. Pielea ei era o adiere de lumină, glasul – un susur ce făcea inimile să palpite, iar privirea și buzele ei – promisiunea unor plăceri a căror glosă scăpa metricii bietului Sancho, căruia vraja formelor ghicite sub rochiile de mătase și dantelă îi afecta pulsul și rațiunea. Prin urmare, a hotărât că tânărul poet, care băuse din acea otravă celestă, era dincolo de orice salvare, căci nu putea exista om sub soare care să nu-și fi vândut sufletul, șaua și scările pentru o clipă petrecută în brațele acelei sirene.

— Prietene Cervantes, nu se cuvine ca un mocofan ca mine să-i spună domniei-tale

---

1. Reprezentații dramatice în Spania, care aveau loc de ziua Domnului, după ceremonii religioase, pe scene improvizate pe străzi (n.r.).

că un asemenea chip și asemenea nuri întunecă judecata oricărui bărbat ce mai respiră, dar nasul, care, după stomac, e cel mai înțelept organ al meu, îmi spune că cei de prin locul de unde ai furat această superbă femeie n-o să te ierte și că lumea nu-i destul de mare ca să poți ascunde o asemenea zeiță, a declarat Sancho.

Nu mai e nevoie să spun că, pentru dramă și punerea în scenă, stilul și muzicalitatea vorbăriei bunului Sancho au fost recompuse și stilizate de pana umilului dumneavoastră povestitor, dar esența și înțelepciunea judecății sale rămân intacte și nealterate.

— Vai, dacă ți-aș povesti, prietene... a suspinat Cervantes tulburat.

Și s-a pus pe povestit, căci prin vine îi curgea vinul povestirii și cerul voise ca el să aibă obiceiul de a-și povesti mai întâi sieși lucrurile lumii, ca să le înțeleagă, și apoi celorlalți, înveșmântate în muzică și în lumina literaturii, fiindcă intuia că, dacă viața nu era un vis, era cel puțin o pantomimă în care absurditatea crudă a povestirii curgea întotdeauna în spatele cortinei și că între cer și pământ nu exista răzbunare mai mare și mai eficientă decât să cioplești frumusețea și imaginația cu loviturile cuvintelor ca să găsești sensul în lipsa de sens a lucrurilor.

Povestea despre felul în care ajunsese la Barcelona, fugind de pericole îngrozitoare,

și despre originile și natura acelei ființe prodigioase numite Francesca di Parma i-a spus-o *don Miguel de Cervantes* șapte seri mai târziu. La rugămintea lui Cervantes, Sancho îl pusese în legătură cu Antoni de Sempere, căci, după câte se părea, tânărul poet compusese o operă dramatică, un fel de poveste cu vrăji, sortilegii și pasiuni dezlănțuite, pe care dorea să o vadă pusă pe hârtie.

— E vital să-mi văd lucrarea tipărită înainte de următoarea lună, Sancho. Viața mea și cea a Francescâi depind de asta.

— Cum poate viața cuiva să depindă de o mână de versuri și de conjuncția lunii, maestre?

— Crede-mă, Sancho. Știu ce spun.

Sancho, care în taină nu credea în alte poezii și astronomii decât cele pe care le făgăduiau o masă bună și o tăvăleală în paie cu o fată docilă și veselă, l-a crezut pe cel care-i dădea de lucru și a făcut pregătirile pentru întâlnire. Au lăsat-o pe Francesca să doarmă somnul nimfelor în camera ei și au ieșit când se înnopta. Își dăduseră întâlnire cu Sempere la un han aflat în umbra mării catedrale a pescarilor, bazilica Santa María del Mar, și acolo, într-un ungher, la lumina lumânărilor, au împărțit un vin bun și o pâine cu slănină. Clienții locului erau pescari, piraiți, ucigași și iluminați. În penumbra